

6. Дубина В. І. Взаємодія оперативних підрозділів МВС України з міжнародними та громадськими організаціями щодо протидії торгівлі людьми. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2 (8). С. 230–243.

7. Виявлення та припинення торгівлі людьми : навч.-практ. посіб. / Н. М. Ахтирська [та ін.]. Київ : Конус-Ю, 2009. 212 с.

Савчук А. І.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукових видань № 3

Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор

кафедри теорії держави та права

Національної академії внутрішніх справ

Пендюра М. М.

ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОТЕХНІК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ УПРАВЛІННЯ ЖЕРТВОЮ

В умовах сьогодення явище домашнього насильства стає поширеним феноменом не тільки в Україні, але й у всій Європейській діаспорі загалом. Згадане вище явище дуже близьке психологам, адже одним із його не менш актуальних проявів від фізичного є завуальований психологічний вплив, у вигляді небезпечних психотехнік, які уміло використовує обізнаний маніпулятор для управління жертвою. До таких методів першочергово відносяться маніпуляції – непрямий спосіб досягти бажаного. Саме цей вид психологічного впливу застосовується з метою прив'язати до себе людину, або підштовхнути до виконання певних дій, що явно суперечать її власним інтересам.

Одним із важливих факторів побудови міцних та довірливих взаємин є щирість між партнерами. Маніпуляції ж як прийом прихованого впливу аж ніяк не сприяють встановленню щирих відносин. Адже маніпулятор використовує слабкість близької людини, її комплекси, дитячі травми та вразливий стан шляхом нав'язаного образу, який він створив у свідомості жертви. Саме застосування цієї психотехніки провокує такі небажані та нав'язливі для партнера емоції як страх, почуття провини та

невпевненість в собі. Це слугує своєрідним сигналом для кривдника, що жертва повністю йому підвладна.

На жаль, наше сімейне виховання, шкільна та вища освіта не дають ні інформації, ні навичок, необхідних для реалістичного та здорового розуміння самих себе та оточуючих. Ми регулярно піддаємося самообману, помиляємось у розумінні інших людей та оцінки ситуацій. Ми не аналізуємо обставини, а керуємося стереотипами, які допомагають іншим обводити нас навколо пальця. Саме ця проблема вказує на те, що в наш час ще і досі розповсюджені погляди, успадковані від патріархального укладу, які у суспільній свідомості нерідко виправдовують психологічне насильство. Доволі поширеною є також хибна думка про те, що жінки самі провокують насильство над ними, не виконуючи вимог чоловіка.

Проаналізувавши, можна дійсно припустити, що розуміння здорових відносин досить спотворено через усталенні нав'язливі стереотипи, які примушують жертв виправдовувати своїх кривдників. Ці шаблони лише зміцнюють потерпілу в думці, що кривдник не винен. Адже піддаються психологічному насильству зазвичай люди з низькою самооцінкою, які не в змозі відстоювати особисті межі, схильні знецінювати себе у стосунках та наділені гіпертрофованим почуття провини. У таких жінок на першому місці завжди буде чоловік та його бажання що, згодом, через циклічність процесу зруйнує її як особистість.

У відносинах з маніпулятором жертва перебуває у явно програшному становищі, тому що гра йде за його прихованими правилами. Він не виявляє відкритої агресії, якій можна протистояти, а діє приховано. Поки жертва перебуває в райдужних мріях, нічого не знаючи про його справжні наміри, маніпулятор повільно і вірно придушує її волю, знижує самооцінку та руйнує особисті межі. У міру того, як він справляється зі своїм завданням, протистояти агресії стає ще складніше. Не найприємніша перспектива, але розуміння суті маніпуляцій і того, як їм протистояти, може її запобігти.

Як діє чоловік-маніпулятор? Він ставить жінку на п'єдестал, але при цьому дає зрозуміти, що вона може бути там тільки завдяки йому. Самій їй туди не дістатись. І жінка готова постійно повертатися за тим, щоб опинитись на ньому. Найчастіше можна зустріти такі форми маніпуляцій: постійне викликання людиною почуття провини, коли маніпуляції діють

через приниження партнера. Насправді ця форма маніпуляцій виглядає так: з одного боку жінку знецінюють, незалежно від цього, є в неї недоліки, чи ні, вказуючи ними, з іншого - попри знецінення, їй демонструють, що її обирають; захвалювання людини, при якому відбувається не стикування з очікуваним жінкою результатом. Після того, як її підносять, вона починає уявляти собі подальший розвиток відносин, який, після тривалого проміжку часу, так і не настає. Маніпуляції чоловіка - це регулярне «прогинання» жінки під його інтереси та постійне ігнорування власних меж.

Для того, щоб вчасно виявити маніпулятора і попередити процес віктимізації, важливо: 1) **Усвідомлювати власні якості, травми та конфлікти, які роблять вас уразливим для маніпуляцій та працювати з ними.** Не секрет, що існують люди, яким хронічно не щастить із стосунками. На їхньому шляху з якоюсь причини зустрічаються виключно такий тип особистостей.. Чому так відбувається? Справа в тому, що маніпулятор інтуїтивно зчитує свою потенційну жертву. Він майже ніколи не входить у спілкування просто так, з усіх інших він вибирає саме ту, яка погодиться на гру. Він також уважно спостерігає, щоб зрозуміти, чи є у вашій особистості вразливі місця, на які він згодом тиснутиме. Тому краще виявити їх першою; 2) **Знати основні види маніпуляцій та механізм їхньої дії, це дозволить своєчасно помітити, що вас намагаються залучити до нечесної гри.** Те, що маніпулятор такий, який він є, і те, що він опинився у вашому житті - це його зона відповідальності, а те, що ви залишили його там надовго, вже ваша. Знання та розуміння того, що відбувається, допоможуть звести до мінімуму ризик негативних наслідків. Нехтування цією інформацією може коштувати довгих років, проведених у деструктивних відносинах, втрати цінних життєвих ресурсів та важкого емоційного виснаження. 3) **Бути готовим вийти з безнадійного протистояння.** Іноді, перемагає саме той, хто вчасно залишив поле бою. Чим довше тривають стосунки з маніпулятором, тим складніше з них вибратися. Битва без шансів на перемогу занурює жертву у стан пригніченості, безсилля та безнадійності, енергія витікає в нікуди, сил не залишається навіть на те, щоб сказати «стоп». Основним мотивом продовження протистояння є надія на те, що він все ж таки зміниться. Для цього жертва вигадує безліч способів: намагається стати «хорошою», переконує його у своїй

відданості, страждає, злиться, загрожує і багато іншого. Вона намагається вплинути на те, що знаходиться поза сферою її впливу, забуваючи про те, що єдина людина, яку вона може змінити, – це вона сама. Однак сама думка про те, що треба припинити міняти його і почати змінюватися самій, викликає у неї протест. Адже жертва і так натерпілася, у її душі скупчилося багато образи та гніву, адресованого агресору. Тоді чомусь потрібно змінюватися їй, а не він повинен відповісти за свою поведінку. Тут варто згадати про те, що саме вона впустила маніпулятора у своє життя, і саме вона страждає у цих відносинах, у нього все гаразд.

Узагальнюючи усе вищесказане, хочеться акцентувати увагу, що кожна людина самостійно обирає сценарій свого життя і є його безпосереднім творцем. Уміння брати відповідальність за себе і свої вчинки – справа зрілої особистості, що, безумовно, зводить до мінімуму ризик піддаватися впливу маніпулятора.

Сміжак Б. В.,

здобувач вищої освіти магістра 1 курсу
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
превентивної діяльності та запобігання
корупції навчально-наукового інституту
№ 3 Національної академії внутрішніх
справ ***Федоровська Н. В.***

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Протидія торгівлі людьми є одним з нагальних питань, що стоїть перед Україною на сьогодні. Щороку понад два мільйони осіб стають жертвами торгівлі людьми. Згідно зі статистикою, з 1991 року понад 260 тисяч українців постраждали від торгівлі людьми.

Безробіття, складне соціально-економічне становище штовхає українців шукати кращої долі за кордоном. У прагненні отримати високооплачувану роботу, наші громадяни